

Innehåll
Ärenden som gäller tjänstemännens anställningsförhållande Naturaförmåner
Bestämmelser som behörigheten att meddela föreskrifter / anvisningar grundar sig på
12 § i lagen om statsrådet 17 § i reglementet för statsrådet
Målgrupper
Ministerier och ämbetsverk
Giltighetstid
6.3.2017 – tills vidare
Upphäver anvisning (datum, nr)
9.11.2005, 8/2005

TJÄNSTEMÄNS NATURAFÖRMÅNER

Finansministeriet utfärdar följande anvisningar om användning av naturaförmåner som en del av tjänstemännens avlöning. Innehållet är i stort sett samma som i anvisningarna från 2005, vilka ersätts av dessa anvisningar. Målet är att styra beslutsfattandet som gäller naturaförmånerna till situationer som är motiverade med tanke på ämbetsverkens funktionella behov samt på ett lämpligt sätt med tanke på den statliga arbetsgivarens helhetsintresse.

Naturaförmåner som en del av lönen

Enligt 5 § 2 mom. 2 punkten i lagen om statens tjänstekollektivavtal (664/1970) kan ämbetsverken inom ramen för statsbudgeten bestämma sina tjänstemäns avlöning och bevilja naturaförmåner på basis av tjänsteförhållandet.

Tjänstemäns lönenivå bestäms i regel på basis av uppgiftens svårighet och den personliga prestationen. Det är i princip inte meningen att naturaförmåner ska höja den totala ersättningsnivån för tjänstemännen. Naturaförmåner som erhålls på basis av tjänsteförhållandet ändrar på strukturen hos tjänstemännens lönesättning.

Lönen kan bestämmas antingen enbart som penninglön eller så kan en del av lönen bestå av naturaförmåner. Användningen av naturaförmåner som en del av tjänstemännens lön förutsätter alltid en orsak som beror på ämbetsverkets funktionella behov. Ämbetsverkets motiverade beslut om tjänstemännens lönestruktur fastställs i allmänhet från fall till fall med beaktande av ämbetsverkets lönepolitiska riktlinjer. Då beslut fattas måste man även se till att principen om lika lön och kravet på lika behandling av anställda verkställs.

Med naturaförmåner avses i regel sådana, i enlighet med Skatteförvaltningens beslut på basis av tjänsteförhållandet av arbetsgivaren andra än i pengar erhållna förmåner. Naturaförmåner som erhållits på basis av tjänste- eller arbetsförhållande betraktas i beskattningen som lön. Vid förskottsinnehållningen bestäms naturaförmånernas värde och beräkningsgrunder som tillämpas vid beskattningen på basis av ett av Skatteförvaltningens årligen meddelat beslut.

Naturaförmåner beviljas alltid på basis av arbetsgivares beslut. I regel kan man inte heller genom tjänsteavtal avtala om användning av statens egendom. Om alltså med tjänstemannen ingås ett tjänsteavtal om lönen i enlighet med 44 § i statstjänstemannalagen och som en del av lönen beviljas en naturaförmån genom arbetsgivarens beslut, ska detta beaktas vid bestämmandet av nivån för penninglönen som man kommit överens om i tjänsteavtalet.

Gränserna för ämbetsverkets lönebehörighet

Till ämbetsverkets behörighet att bestämma lönen enligt 5 § 2 mom. 2 punkten i lagen om tjänstekollektivavtal hör både penninglönen och naturaförmåner. Finansministeriet innehar fortfarande den behörighet i enlighet med 5 § i lagen om tjänstekollektivavtal som gäller andra ekonomiska förmåner än naturaförmåner. Sådana är t.ex. förmåner som hänför sig till arbetstidens längd, semester och ersättning av kostnader.

Finansministeriet beslutar fortfarande också centralt om lönen, naturaförmåner och andra ekonomiska förmåner för statens högsta ledning.

Enligt 5 § 4 mom. i lagen om statens tjänstekollektivavtal kan det genom förordning föreskrivas att ett beslut som avses i 5 § 2 mom. 2 punkten som gäller en tjänsteman vid ett ämbetsverk eller en inrättning fattas av ett annat ämbetsverk eller en annan inrättning eller en myndighet inom samma förvaltningsområde. I 9 § i förordningen om tjänstekollektivavtal ingår bestämmelser om vissa behörighetsarrangemang. Samma myndighet som enligt 9 § i förordningen om tjänstekollektivavtal beslutar om tjänstemännens löner beslutar också om deras naturaförmåner.

Skatteförvaltningens beslut om naturaförmåner

Nedan presenteras några allmänna synpunkter i anslutning till vissa naturaförmåner som ingår i Skatteförvaltningens beslut och som används inom statsförvaltningen.

Telefonförmån

En mobiltelefon överläts till en tjänsteman för skötsel av tjänsteuppgifter. Om tjänsteuppgifterna så kräver kan tjänstemannen beviljas mobiltelefon även som naturaförmån. Härvid är tjänstemannens arbete av sådant slag att det förutsätts att tjänstemannen är anträffbar i större utsträckning än normalt utanför tjänstestället och tjänstetiden. Ämbetsverket i fråga svarar för anskaffning av telefonen och de kostnader som föranleds av den.

Bilförmån

Om en tjänsteman använder arbetsgivarens bil för privatkörande betraktas förmånen som en bilförmån. Då arbetsgivaren ersätter alla utgifter som föranleds av bilen är det fråga om fri bilförmån.

Bilförmåner ska i princip beviljas restriktivt. Eventuella bilförmåner ska i första hand basera sig på behov som beror på skötandet av arbetsuppgifterna.

Finansministeriet utfärdade år 2001 ett beslut som gällde den högsta tjänstemannaledningens användning av tjänstebil som naturaförmån (Finansministeriets beslut

29.5.2001, VM 12/329/2001). I beslutet gavs innehavarna av de högsta tjänsterna inom statsförvaltningen möjlighet att använda tjänstebil som naturaförmån ifall det var möjligt med ämbetsverkets till buds stående resurser. Utgångspunkten i beslutet är att förmånen begränsas till tillfälligt bruk.

Finansministeriet har utfärdat en skild [rekommendation om användningen av statens tjänstebilar](#) (FM/148/00.00.01/2017, 1.3.2017).

Kostförmån

Hos staten har kostförmånen i regel ordnats i form av personalmatsalar som staten upprätthåller. Matsalarna får stöd via statsbudgeten. Enligt den statliga arbetsgivarens riktlinjer stöds personalens möjligheter att äta under den dagliga vilopausen bäst på detta sätt. På så sätt uppstår ingen beskattningsbar förmån för tjänstemännen.

Om man ordnat en möjlighet till personalbispisning, är det inte ändamålsenligt med dubbelt stöd för personalbispisningen, och det rekommenderas följaktligen att man inte inför kostförmån i form av beskattningsbar naturaförmån (lunchsedlar) för löntagaren. I fall det inte finns några ovan avsedda personalmatsalar vid eller nära ett ämbetsverk, eller om arbetet till sin karaktär är sådant att man inte kan använda personalmatsalar, kan ämbetsverket ta i bruk lunchsedlar på grund av arbetsplatsens läge, arbetets natur eller avvikande arbetstider.

Arbetsresebiljett

Arbetsresebiljetten är en personlig kollektivtrafikbiljett som arbetsgivaren ger den anställda för resor mellan hemmet och arbetsplatsen. 64 § 2 mom. i inkomstskattelagen innehåller bestämmelser om beskattningen av dem.

Skattefria förmåner enligt 69 § i inkomstskattelagen

Enligt 29 § i inkomstskattelagen betraktas som skattepliktig inkomst den skattskyldiges inkomster i pengar eller pengars värde.

Enligt 69 § i inkomstskattelagen utgör de i paragrafen avsedda sedvanliga och skäliga personalförmånerna inte skattepliktig inkomst. Personalförmåner är bl.a. rekreations- eller hobbyverksamhet som arbetsgivaren ordnar, liksom även motions- och kulturförmåner som arbetsgivaren bekostar och som avsetts för arbetstagarens personliga bruk, dock högst till den maximigräns som anges i inkomstskattelagen. Skattepliktig inkomst uppkommer inte heller av privat bruk av telekommunikationsförbindelser som ordnats för arbetstagarens yrkesmässiga bruk. Huruvida förmånen är sedvanlig och skälig bestäms i sista hand av beskattaren.

Även i fråga om skattefria förmåner skall uppmärksamhet fästas vid en jämlik och rättvis behandling av personalen. Vid ämbetsverken kan fortfarande fattas beslut om skattefria förmåner.

Avdelningschef
statens arbetsmarknadsdirektör

Juha Sarkio

Konsultativ tjänsteman

Riitta Bäck